

Lääne maakonna rahvaraamatukogude 2014. a. aruanne

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.01.14)	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Lääne maakond	25953	20	3	23
s.h. Haapsalu	10811	1	0	1

1. Põhilised tegevussuunad

Lääne maakonna rahvaraamatukogudes olid 2014.aastal põhisuundadeks lugejateenindus ja lugejakoolitus, vaba aja kvaliteetse veetmise võimaldamine, laste lugemisharjumuste kasvatamine, kodu- ja kultuurilooliste materjalide kogumine ja säilitamine.

2014.a. tähistati Kullamaa raamatukogu aluseks olnud koguduse avaliku raamatukogu 140.juubelit. Liivi raamatukogu 95.tegevusaastat tähistati koos Liivi naiseltsiga ajaloopäeval, mil tähistati ka küla- ja hariduselu juubeleid ning meenutati kolhooside tegemise algusaega. Vatla raamatukogu tähistas samuti 95. juubelit.

Liikumisaastal toimus Kullamaa raamatukogu eestvedamisel lastele matk kunstnik Valdemar Väli lapsepõlvradadele. Ridala raamatukogus oli ettelugemispäev „Sport ja liikumine lasteraamatutes“. Raamatukogudes eksponeeriti rohkelt näitusi ja väljapanekuid teemal sport ja liikumine.

2015.aastal peavad Lääne maaraamatukogude juhatajad oluliseks, et Rahvaraamatukogude seadusesse peaks kindlasti sisse viima seadusest tuleneva palgasuuruse määra. Ideaalis võiks olla seotud keskmise palgaga ning arvestama peaks ka hariduse taset. Seaduses peaks olema raamatukogutöötajatele samasugune kaitse nagu õpetajatel, kes on ka kohaliku omavalitsuse allasutuse töötajad.

Jätkuvalt pööratakse suuremat tähelepanu laste lugemisharjumuste kujundamisele, uudiskirjanduse tutvustamisele ning lugemise populariseerimisele. Tähistatakse eesti kirjanike juubeleid – Jaan Kross, Eduard Vilde, Ernst Enno.

Ridala raamatukogu tähistab 95.tegevusaastat.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu 2014.a. tegevussuundadeks olid:

1. Aktiivne tegelemine lugejatega kirjandussündmuste ja erinevatele sihtrühmadele lugejakoolituse korraldamisega – toimus 86 kirjandussündmust (2013.a.- 59), kus osales 2656 huvilist (2013.a.- 1789).
2. Koostöö ja partnerluse aktiveerimine Haapsalu linna ja maakonna haridus- mälu- ja kultuuriasutustega. Heaks näiteks võib tuua projekti „Naiste kaunis rahvarie vene ja eesti kultuuris“, kus olid koostööpartneriteks MTÜ Böliina, MTÜ Haapsalu Käsitööselt, Pühapäevakool Drevo ja SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid.

3. Kogude komplekteerimine arvestades lugejate nõudmisi/vajadusi. Kuna komplekteerimiseelarve on kasin, siis laenati keskraamatukogusse RVLiga raamatuid 217 korral (2013.a. – 31) .

2015.aastal on keskraamatukogu põhilisteks tegevussuundadeks:

1. Kogude kasutamise analüüsimine ja teenindussaalides kogude ümber paigutamine, et elavdada raamatute ja perioodika laenutamist ning parandada teeninduse kvaliteeti.
2. Aktiivne tegelemine lugejatega kirjandussündmuste ja erinevatele sihtrühmadele lugejakoolituse korraldamisega ning näituste eksponeerimisega koostöös erinevate institutsioonide ja asutustega.
3. Raamatukoguhoidjate täiendkoolituse korraldamine oma linna- ja maakonna raamatukoguhoidjatele. Kõigile huvilistele üle Eesti toimub 4.korda erialapäev 15.mail - muinasjutukonverents „Muinasjutuvägi“, sel korral teemal „Vii mind vikerkaare pääle“ ja mis on pühendatud luuletaja Ernst Enno 140.juubelile.
V.t. <http://muinasjutt.haapsalu.ee>
4. Eesti Vabariik - 100 tähistamiseks valmistumine, kogume Läänemaa raamatukogude vanu fotosid ja vaatame ning uurime täiendavalt raamatukogude ajalugu.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude tegevust reguleerivad dokumendid ja nõukogud:

Uued dokumendid võeti vastu: Nõva Vallavolikogu määrusega nr9 (26.09.2014) kinnitati uus raamatukogu põhimäärus, sest otsustati mitte moodustada raamatukogu nõukogu.

Risti raamatukogu 3-liikmeline nõukogu pidas 2 töökoosolekut.

„Haapsalu Linna arengukavas 2015–2024“ on märgitud, et Lääne Maakonna Keskraamatukogu on Haapsalu linna asutus. Raamatukogu eesmärk on tagada elanikele vaba ja piiramatu juurdepääs informatsioonile, teadmistele, inimõtte saavutustele ning kultuurile, toetada elukestvat õppimist ja enesetäiendamist. Rahvaraamatukogu seaduse kohaselt täidab igas maakonnas üks rahvaraamatukogu täiendavalt raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid ja Lääne maakonnas on selleks Haapsalus asuv raamatukogu. Keskraamatukogu koos laenutuskoha ja lugemissaaliga asub kultuurikeskuse hoones. Eraldi hoones asub lasteosakond (Wiedemanni 11). Tegevuskava näeb ette raamatukoguteenuse rahastamist.

Kultuurikeskkonna SWOT analüüsis kajastub raamatukogu tugevusena tema suur kasutajaskond ning avaliku internetipunkti olemasolu, kuid nõrkuseks on, et raamatukogu eelarve uute teavikute soetamiseks väheneb aasta-aastalt nii linnaeelarvest kui riigi toetuse osas.

Keskraamatukogu nõukogu käis koos ühe korra, arutamaks raamatukogu tööd viimasel paaril aastal. Nõukogu tegi ettepanekuid, mis suunavad raamatukogu rohkem küsima raamatu-annetusi, rohkem tunnustama lugejaid ja pidas oluliseks uuendada nõukogu koosseisu.

2.2 Eelarve

	Seisuga	Seisuga	Muutus %
Eelarved maakonnas	31.12.13. €	31.12.14 €	
Eelarve kokku	574,8	590,63	+2,8%
sh keskraamatukogus	258,73	267,18	+3,3%
Personalikulu	347,27	365,73	+5,3%
sh keskraamatukogus	175,40	181,68	+ 3,6%
Komplekteerimiskulu	110,08	111,38	+1,2%
sh OV-lt	67,56	69,06	+2,2%
sh riigilt	42,52	42,32	-0,5%
sh keskraamatukogu	27,73	26,62	-4%
sh OV-lt	10,00	9,00	-10%
sh riigilt	17,73	17,62	-0,6%
Infotehnoloogiakulud	22,82	33,2	+46%
sh keskraamatukogu	9,07	16,96	+87%

Raamatukogude eelarve suurenes, sh. nii komplekteerimis- kui tööjõukulu, Nõva, Taebla, Palivere, Lihula, Virtsu raamatukogudel ja keskraamatukogul.

Komplekteerimiskulu vähenes Vatla, Rõude, Liivi, Ridala, Kirbla, Noarootsi raamatukogudel.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu eelarve suurenes 2014.a., sest Haapsalu Linnavalitsus tõstis töötajate töötasusid. Infotehnoloogiakulud tõusid, sest keskraamatukogu võttis kasutusrendile uued arvutid raamatukoguhoidjatele ja ostis kohtvõrguserveri.

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Summa €
Kõmsi Lasteaed-Algkooli lastemuusikali Saabastega kass lavastamine, emakeelepäeva tähistamine (Kultuurkapital)	01.03.2014-30.05.2014	200,00

Lääne Maakonna Keskraamatukogu kirjandussündmuste korraldamiseks esitame igal aastal projekte vastavalt kirjandussündmuste aastaplaanidele ning sündmuste toimumine sõltub projektide rahastuse positiivsetest otsustest.

2014.a. toimusid järgmised kirjandussündmused:

Projektid, toetused, kellelt saadud?	Periood	Summa €
Prantsuse loomeõhtu „Rännak Saint-Germain-des-Près“ (KULKA Läänemaa Ekspertgr., HMN, Kul.min)	31.01.2014	976,48
Kirjanduslik aprill „Leia aega raamatu jaoks“ (KULKA Läänemaa Ekspertgr, HMN)	12.04.2014 ja 23.04.2014	739,00
Kirjanduslik perepäev „Metsa poole“ (KULKA Läänemaa Ekspertgr., Kul.min)	10.10 ja 11.10.2014	502,86
Raamatukoguhoidjate täiendkoolitused ja õppereisid (Kultuuriministeerium, omavalitsused)	01.03.2014-15.12.2014	1846,86
Kirjandusõhtud, omaloominguõhtud jmt. (Haapsalu linn)	01.01.2014-31.12.2014	1849,80

2.3 Struktuur

Lääne maakonnas 2014. aastal raamatukoguvõrgus muutusi ei toimunud. Tegutses 21 raamatukogu, Lihula valla raamatukogul 3 harukogu.

2014.a. uues ühendvallas - Lääne-Nigula vallas, on nüüd neli raamatukogu: Taebla, Palivere, Oru ja Risti.

2.4 . Personali juhtimine ja areng

Maakonnas töötab 37 raamatukoguhoidjat, sh. 16 keskraamatukogus. Raamatukogundusliku haridusega ja kutsekoolituse läbinud töötajaid on 19.

Vormsi külaraamatukogus vahetus 2014. a. märtsis raamatukogu juhataja, kes alustas 2015. aastal kutsekoolitust Rahvusraamatukogus. Vormsi raamatukogust saab 2015.a. ühendatud kooli- ja rahvaraamatukogu, sest alustati koolikogu sisestamist Urrami andmebaasi.

Lihula Valla Raamatukogu juhataja tuli tööle lapsevanemapuhkuselt.

Keskraamatukogust lahkus kutsekoolituse lõpetanud raamatukoguhoidja; teenindusosakond töötas vähenenud koosseisuga; bibliograafi ametikohale asus alates oktoobrikuust lugemissaali raamatukoguhoidja. Toimus teenindusosakonnasisene rotatsioon s.t. kõik teenindajad töötasid kordamööda kõigis teeninduskohtades.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest 2014

Koolitused, millelt osalejad said koolitustõendi:

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundi de arv	Raamatukogu-hoidjate arv, kes osalesid täienduskoolitusel	Koolituseks kulutatud €
Kirbla	1	25	1	60,00
Kullamaa	1	6	1	21,00
Kõmsi	4	20	1	128,43
Liivi	1	6	1	21,00
Metsküla	1	6	1	21,00
Ridala	2	31	1	60,00
Risti	5	48	1	114,40
Uuemõisa	3	38	1	51,00
Keskraamatukogu	5	42	7	364,16

Koolituste nimekiri:

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Ajaloo vilus: Gert Helbemäe elu ja looming. Kirjanduslikud andmebaasid	Eesti Rahvusraamatukogu	4
II Põhja- ja Baltimaade kirjandusfoorum	Põhjam.M Nõukogu esindus Eestis	6
E-raamat: kirjastamine, vahendamine,...	ERÜ, RR	3
“E-lasteraamat nii seest kui väljast”	ELK	1
Eneseväärtustamine ja konfliktide lahendamine. Positiivne psühholoogia	Läänemaa Arenduskeskus	1
“Isikuandmete kaitse ja raamatukogud”	Rahvusraamatukogu	3
“Keele vägi ja vaim”	Rahvusraamatukogu	1
Kirjandus on elu-mäng aitab seda mõista	Epp Priimägi	1

MARC-kataloogimise põhitõed	Rahvusraamatukogu	3
„Muinasjutuline maailm: rahvajuttudest (laste)kirjanduses“	ELK	1
Raamatukoguhoidja kui õpetaja ja koolitaja	ERÜ	3
Raamatukogu sinu taskus: e-raamatukogu ja e-raamatud	Eesti Rahvusraamatukogu	2
Suhtlemiskoolitus	Aritamm Grupp OÜ	1
Teenindus raamatukogus: raamatukogutöötaja teenindusmeel ja -keel	Rahvusraamatukogu	1
Töötajate sisemise motivatsiooni arendamine ja kasutamine igapäevatoos	Motivaator.ee ja Fastleader.com	1

Rahvaraamatukogude suveseminar-laagris „Raamatukogud liikumises“ Jõgevamaal osalesid Risti, Uuemõisa ja keskraamatukogu töötaja.

Juunis ERÜ maaraamatukogude sektsiooni XXIII suveseminaril Lääne-Virumaal osalesid Kirbla ja Ridala raamatukoguhoidjad.

Läänemaa maaraamatukoguhoidjatel olid kohtumised märtsis Ridala ja detsembris Sutlepa raamatukogus. Tehti kokkuvõtteid 2014. aasta tööst ja kuulati K.Kumbergi ülevaadet uusimast lastekirjandusest.

Keskraamatukogu direktor ja pearaamatukoguhoidja osalesid Eesti mäluasutuste suveseminaril „Digiteerimine lisandväärtuse loojana“ ja rahvusvahelisel konverentsil „Põhioskused - võti ühiskonna muutustega kohanemiseks“ Direktor osales Motivaator.ee koolitusel „Töötajate sisemise motivatsiooni arendamine ja kasutamine igapäevatoos“ ning töökeskkonnaspetsialistide 9-päevasel koolitusel. Pearaamatukoguhoidja osales „MARC-kataloogimise põhitõed“, ERÜ koolituse toimikonna kogunemisel. Komplekteerimisosakonna juhataja osales 2 komplekteerijate koolituspäeval. Pearaamatukoguhoidja ja Risti kolleeg osalesid ANDRAS-e koolituspäeval. Nii keskraamatukogu kui maaraamatukogude töötajad osalesid ERÜ kõne- ja üldkoosolekul, raamatukogupäevade avamisel ning mälumängus Raplas ja maaraamatukogude päeval Paides. Novembris osalesid keskraamatukogu neli töötajat Haapsalus kultuuri visioonikonverentsil „Mis on kultuuri väärtus?“.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised (ettekanded, loengud, koolitused)

Liivi raamatukogujuhataja esines Liivi ajalooapäeval ettekandega „Raamatukogu läbi aegade.“

Keskraamatukogu lasteosakonna bibliograaf esines ettekannetega lastekirjandusest 6 korral ca 560 kuulajale: ettekanne „Seest suurem kui pealt paistab. Tõlkekirjandus lastele, 2013“ ELK lastekirjanduse aastakoosolekul; ettekanne „Värske ja väärt“ Järvamaa raamatukoguhoidjatele Paides; ettekanne „Isad vaateaknal“ Tartu algupärase lastekirjanduse päeval „Lastekirjanduse vaateaken“; ettekanne „Põhjamaade väärtautorid“ Tallinnas Koolibri õppepäeval õpetajatele; ettekanne „Lapsed ja vanad Põhjamaade lastekirjanduses“ ELK seminaril „Laps kirjanduses. II“; ettekanne „Kuidas heast paremat teha ehk muinasjuttude töötlemisest“ ELK seminaril „Muinasjutuline maailm: rahvajuttudest lastekirjanduses“.

Lugejakoolituse spetsialist esines Läänemaa Noorteinfo seminaril teemal „Noorte omalooming raamatukogu näitel“ ja Haapsalu Põhikooli Karjäärpäeval enda tööst raamatukogus.

Osalemine žüriides, komisjonides, töögruppides, toimkondades jms.

Keskraamatukogu direktor osales programmi Urram töörühmas;
 Lasteosakonna juhataja osales ERÜ lastekirjanduse toimkonnas;
 Lasteosakonna bibliograaf osales ELK lastekirjanduse uurimise töörühmas,
 Lastekaitseliidu 2013.aasta parimate lasteraamatute valimisel,
 Haapsalu Linnavalitsuse kultuurikomisjonis, Eesti Kultuurkapitali kirjanduse
 sihtkapitali nõukogus, Paabeli torni auhinna žürii, IBBY juhatuses.

2.4.3 Maakonnaraamatukogu osa koolituse korraldamisel:

Maakondlikel seminaridel osalesid 2014.a. kõik keskraamatukogu töötajad ja maaraamatukoguhoidjad vastavalt võimalusele ning huvile. Koolituste toimumissageduse määrasid maaraamatukoguhoidjate soovid. Toimus seitse koolituspäeva ja kaks õppesõitu.

Jaanuaris toimus kirjanduspäev, kus räägiti prantsuse kirjandusest, esinejaks Eia Uus; märtsis oli seminari teemadeks "Digitaalne tuli ja vesi", esinejaks Kalev Pihl ja hispaania kirjandusest, esinejaks Merilin Kotta; märtsis oli kirjanduspäev, kus räägiti teatrikirjandusest, esinejaks Jim Ashilevi; juunis toimus õppereis Tallinna teemal "Koostöö arendab ja tagab kodanikule info kättesaadavuse", külastasime ja kuulasime loenguid Parlamendiinfo Keskuses, Eesti Lastekirjanduse Keskuses ja vaatasime üle Keila Maakonnaraamatukogu uued ruumid ja vahetasime kogemusi raamatukogutöö teemadel; septembris tutvustas Rahvusraamatukogu E-raamatukogu ja e-raamatuid ning RRI andmebaase jmt, lisaks tutvustasid Elion Ettevõtted ASi spetsialistid lugerite, tahvelarvutite ja nutitelefonide võimalusi ja erisusi ning katsetasime RRI andmebaasidest otsingut ning e-raamatute lugemist seadmetest ning kirjandusest rääkisid Armin Kõomägi ja Krista Kaer; oktoobris oli kirjanduspäev, esinejaks Valdur Mikita; detsembris toimus seminar teemal "Pädevus ja koolitamisoskus", kus KUMU Hariduskeskuse juhataja Maarin Ektermann tutvustas kunstimaailma kättesaadavust internetist ja individuaalse koolitamise oskusi. Koolituste tulemuseks oli info jagamine e-teenuste, e-andmebaaside, interneti võimaluste ja interneti turvalisuse kohta ning tutvumine tehniliste vahenditega ja nende käsitlemisoskuste õppimine ning kirjandusega kursis olemine, et kõiki teadmisi kasutada raamatukogu lugejate teenindamisel ja individuaalsel või rühmakoolitamisel.

2015.a. täiendkoolituseks püüame leida teemasid, mis huvitaks, „taskukohaseid“ häid lektoreid. Ettepanekuid koolitusteks maaraamatukoguhoidjatelt ei esitatud. Kahekümnest maaraamatukogu juhatajast osaleb koolitustel keskmiselt 10-12.

2.4.4 Erialahariduse omandamine:

2014. aastal läbis Eesti Rahvusraamatukogus kutsekoolituse Oru raamatukogu juhataja ja keskraamatukogu töötaja.

Ettepanekud, millised teemad vajaksid riiklike ülesannete täitmisel koolitust:

Maaraamatukogu juhataja kirjutab: Edasi õppima pole läinud, kuna KOVi alluvuses töötades pole haridusel mittemingisugust tähtsust, silmas peetakse palga tõusu ja arvamus on väga levinud.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Ridala ja Palivere raamatukogujuhatajad olid maakonna kultuuritegija nominendid. Maaraamatukogu juhatajaid tunnustati tänukirjaga kohalike seltside, Kaitseliidu, koguduste, lasteaedade ja koolide poolt.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu sai tunnustuse Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingult - „Aasta tegu linnaraamatukogus 2013“ saime rahvusvahelise muinasjutukonverentsi "Muinasjutuvägi" korraldamise eest, millega väärtustati pärandkultuuri kogumist ja säilitamist, lugemise tähtsust ja Haapsalu linna eripära. Lasteosakonna bibliograaf oli ERÜ Aasta lasteraamatukoguhoidja 2014 nominent, ning pälvis Haapsalu aasta koolitaja 2014 ja Haapsalu hariduselu edendaja 2014 tiitlid. Lugejakoolituse spetsialist pälvis Haapsalu noortesõbralik tegu 2014 tiitli noorte omaloominguõhtute korraldamise eest.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2.5.1 Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.

Kas raamatukogule on tagatud juurdepääs liikumispuudega inimesele?

Juurdepääs raamatukokku liikumispuudega inimestele on tagatud keskraamatukogus, Oru, Lihula, Kullamaa, Kõmsi, Noarootsi, Vormsi ja Uuemõisa raamatukogudes. Juurdepääs puudub Taebla, Rõude, Virtsu, Risti raamatukogudes. Juhatajate sõnul ei ole õnneks veel ka vajadust olnud.

Raamatukogud asuvad lasteaedade, koolide, seltside ruumides, keskraamatukogu Haapsalu kultuurikeskuses.

Koolis või seltsimajas asuvate raamatukogude juhatajad on rahul, et raamatukogu ei pea tegelema majandusprobleemidega.

Risti kool-kultuurikeskuse remondi käigus vahetati Risti raamatukogu ruumidel aknad, paigaldati ventilatsioonisüsteem ja raamatukogu sai eraldi sissepääsu.

Vormsi raamatukogus vahetati kogu keskküttetorustik uue vastu välja.

Keskraamatukogus puhastati lasteosakonna hoone ventilatsioonisüsteemi ja remonditi soojasõlm.

2.6 Raamatukogu arendustegevused

Asuküla raamatukogul on uus fotoaparaat ja skänner-printer-koopiamasin.

Oru ja Metsküla raamatukogudel on uus lugejaarvuti.

Palivere raamatukogul uus kontorikombain, mis võimaldab koopiaid teha, printida ning skanneerida.

Ridala raamatukogus 3 uut kasutajaarvutit.

Vormsi raamatukogul on uus värvilaserprinter.

Taebla raamatukogus tehti IT hooldaja poolt uuring-analüüs infotehnoloogilise olukorra kohta ning kavandati 2015.a kahe arvuti ja 2016.a. printeri välja vahetamine.

Keskraamatukogu võttis kasutusrendile 19 arvutit raamatukoguhoidjatele ning ostis uue kohtvõrguserveri.

2.7 Raamatukogude koostöö

Töö koordineerimine ja koostöösuhted

Lääne-Nigula valla nelja raamatukogu juhid said mitmel korral aastas kokku valla erinevates raamatukogudes, et tööandjale oma tegemistest teada anda.

Kullamaa kooliõpilased tegid intervjuu ja filmiklipi raamatukogu juhatajaga kooli kodulehe ja uurimistöo tarvis.

Kõmsi raamatukogu juhataja oli projektjuhina abiks Hanila kiriku renoveerimisel, koostöös EELK Hanila Pauluse koguduse juhatuse ja õpetajaga.

Ridala valla Asuküla raamatukogu kiidab ja tänab külavanemat, kes on suureks abiks uute raamatute transportimisel Haapsalust Asukülla ja ka ürituste korraldamisel.

Tuudi raamatukogu algatas kohaliku koduloohuviliste 5-liikmelise ringi, kuna tihe koostöö on Lihula ja Hanila muuseumidega.

Lääne Maakonna Keskraamatukogu korraldas maakonna raamatukoguhoidjatele koolitusi ja õppereisi, nõustas sidevahendite kaudu, komplekteeris uusi raamatuid. Maaraamatukogude juhatajate jaoks on keskraamatukogult vaja vaid komplekteerija rolli, selle teenusega oldi väga rahul. 2014.a. kasvas maaraamatukogude poolt keskraamatukogust RVLi teel laenatavate tellimuste arv- 292 (2013.a.-139).

Firmaga Urania COM OÜ oli tihe koostöö programmi Urram3 parandusettepanekute tegemisel. Lisatööna konverteeriti Urrami programmi Läänemaa Koduloo 98287 artikli kirjed, mis olid sisestatud programmis Procite.

Aprillis käisid Haapsalus kolleegid Rapla Keskraamatukogust, peamiselt huvitas neid Urrami RVL mooduli kasutamine. Keskraamatukogu juhtkond osales mais Pärnu Keskraamatukogus Urramit kasutatavate keskraamatukogude töötajate arutelul.

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga tegime koostööd praktikabaasina: praktikal oli 3.kursuse üliõpilane. Haapsalu Nikolai kooli ja selle raamatukoguga tegime koostööd Haapsalu venekeelse hariduselu 145.aastapäeva sündmuste tähistamisel, otsides koduloolist materjali, õpetajate päeval tutvustas lugemissaali bibliograaf raamatukogu venekeelse kodulehe kasutamist ja raamatukoguhoidja tööd.

SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid filiaali Iloni Imedemaal esines lasteosakonna bibliograaf ettekandega eesti keeles ilmunud tšehhi kirjandusest.

Koostöös MTÜ Bõliina, MTÜ Haapsalu Käsitööselts, Pühapäevakool Drevo ja SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid toimus projekt “Naiste kaunis rahvariie vene ja eesti kultuuris”.

3. Kogud

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused

Kogude komplekteerimisel olid prioriteetideks raamatud, mis kajastasid Eesti omariiklust, rahvuskultuuri ja algupärandeid, ostsime Eesti Kultuurkapitali poolt märgitud raamatuid ja kirjanduspreemiaid pälvinud raamatuid.

Maakonna raamatukogudes oli kokku 2014.a. lõpuks 416 541 teavikut, sh. 406 717 raamatut (paberkandjal, e-raamatuid pole) ja 9824 auvist (VHS, CD, DVD).

Ilu- ja lastekirjandust oli maakonna kogudes 255617, ehk üle poole koguarvust. Võõrkeelset kirjandust maakonna kogudes 13 869 teavikut.

Aimekirjanduse osas püsis huvi esoteerika, psühholoogia, alternatiivmeditsiini, ajaloo, käsitöö ja reisisuhtide vastu. Huvi on langenud usu, loodusteaduste, tehnika, kokaraamatute ja pisut ka elulooraamatute vastu.

Võrreldes ilu- ja aimekirjanduse tellimist maakonna raamatukogudesse, oli ilukirjanduses eksemplaride tõus nii linna- kui maaraamatukogudes. Maaraamatukogudele kasvasid ilukirjanduse ostud 269 eksemplari võrra. Keskraamatukogus oli tõus minimaalne, 10 eksemplari.

Aimekirjandusest osteti kesk- kui maaraamatukogudele kõige rohkem raamatuid (UDK alaliik 7) kunst, muusika, filmikunst, teater temadel 2013.a. 585 eks ja 2014.a. 495 eks; (UDK 9) ajalugu, geograafia, biograafiad osteti 2013.a. 367 eks ja 2014.a. 440 eks.; (UDK 3) ühiskonnateadused- poliitika, majandus, õigus, haridus, mida osteti 2013.a. 377 eks ja 2014.a. 287 eks. Püüame järgida põhimõtet, et ükski vajalik teaberaamat ei jääks ostmata rahanappuse tõttu. Täna veel on võimalik soetada teavikuid ka järelkomplekteerimise teel, kui aga tiraažid veelgi vähenevad, osutub see järjest keerulisemaks.

Raamatute keskmine ostuhind ei ole kahe aasta jooksul oluliselt muutunud. Maaraamatukogudesse ostetud raamatute keskmine hind oli 2013.a 10,79€ ja 2014.a. 10,74€ ning keskraamatukogus 2013.a. 10,82€ ja 2014.a. 10,94€.

Keskraamatukogu kogud	2013	2014	+-	%
Teavikuid kokku juurde tulnud	2770	2589	-181	-6,53%
Juurde tulnud raamatuid (eks.)	2669	2485	-184	-6,89%
Juurde tulnud raamatuid (nimetusi)	2240	2059	-181	-8,08%
Annetatud teavikuid kokku (eks.)	666	458	-208	-31,23%
Sellest ilu- ja lastekirjandus (eks.)	1459	1370	-89	-6,1%
Võõrkeelne (juurde) kokku (eks.)	333	177	-156	-46,85%
Sellest venekeelne (eks.)	198	132	-66	-33,33%
Kustutatud raamatuid (eks.)	1188	1162	-26	-2,19%
Perioodika (aastakäik)	106	106	0	0
Kustutatud ajakirju (a/käik)	52	0	-52	-100%

3.1.1 Teavikute komplekteerimine (trükis , e-raamat, auvis)

Kogude komplekteerimisel on kõige suuremaks tarnepartneriks raamatute hulгимүүгифirma Rahva Raamat AS. Oleme firma tööga rahul, tellitud raamatute saabumisega ei ole probleem olnud, ametialane suhtlemine on kompetentne ja korrektne. Otsesuhtluses oleme kirjastustega Varrak, SE&JS, mingil määral ka kirjastusega Ersen. Venekeelsed raamatud ostame firma „Sinonim OÜ“ vahendusel, sest pakkuja käib kohapeal koos kaubaga.

Aasta jooksul jälgitakse raamatute soodusmüüke- ja kampaaniaid, mis pakuvad häid võimalusi järelkomplekteerimiseks sõbrahinnaga. Ostuvõimalused sõltuvad eelarves ettenähtud komplekteerimissummadest, seega oleme juba mitmeid aastaid soetanud ainult ühe eksemplari ilmunud teavikutest. Välistatud on väheväärtusliku ja sisult lihtsakoeliste raamatute ostmise, kuigi lugejate nõudlus tõestab ka sellist laadi kirjanduse vajalikkust. Kahjuks tekitab ainult ühe eksemplari ostmise suure lugejahuviga raamatute puhul pikki järjekordi. RVL-i teel saab lisa hankida vanemate raamatute puhul.

Mitmed ministriidumid annetasid oma väljaandeid. raamatuid, mis jaemüüki ei jõua, aga on raamatukogu jaoks olulised.

Keskraamatukogusse soetati 2014.a. juurde 2589 teavikut, mis on 181 eksemplari ehk 6,53% vähem kui 2013.aastal. Ilu- ja lastekirjandus moodustas juurde tulnud teavikutest umbes poole ehk 50,8%. Raamatute osakaal kogude juurdekasvust moodustas 96%, auviseid osteti 14 tk. E-raamatu järele ei ole nõudlust olnud ja raamatukogu ei ole veel ostnud e-raamatuid ega lugereid. Küll aga tutvustatakse veebilehel ja Facebook'i kontol võimalusi tasuta e-raamatute kasutamiseks, sh. kohustusliku kirjanduse nimekirju. Järelkomplekteerimisel kasutame portaali www.vanaraamat.ee ja Eesti Rahva Muuseumi kodulehe nimestike põhjal nende e-poodi.

Statistika põhjal on aimekirjanduse laenutuste esikohad ajaloo (4193 laenutust), sotsiaalteaduste, hariduse, etnograafia (4139 laenutust), kunsti- ja käsitöö (4044 laenutust), filosoofia, esoteerika, psühholoogia (3393 laenutust) käes. Edetabeli lõpus on üldteadus (628 laenutust) ja usuteadus (599 laenutust).

Täiskasvanute laenutuste edetabelis olid esikohal Jamesi „Viiskümmend halli varjundit“ 58 laenutusega ja Mart Kadastiku „Kevad saabub sügisel“ 19. kohale 55 laenutusega. Jätakuvalt olid väga menukad kirjastuse Petrone Print „Minu ...“ sarja raamatud.

Puudust tuntakse populaarsest uuemast ilukirjandusest, lugejad ootavad ajaviiteromaane.

Maaraamatukogude lugejate eelistused:

Eesti autoritest laenutati enim Epp Petrone, Ira Lember'i, Erik Tohvri, Milvi Lembe, Edgar Valteri raamatuid. Välisautoritest laenutati enim H. Mankelli, P.C. Casti teoseid. Õpilaste laenutustes oli esikohal koolikohustuslik kirjandus.

Annetuste osakaal maakonnas.

Risti raamatukogu komplekteerimisel oli 2014.a. annetuste osakaal kogude juurdekasvust 16,2%, Uuemõisas 1,3%. Teiste maakogude andmed jäävad nende kahe numbri vahele.

Keskraamatukogusse lisandus annetustena 2014.aastal 458 eksemplari, moodustades kogude juurdekasvust 17,69%. Mitukümmend venekeelset D. Dontsova romaani saime annetajalt. Olulise osa rahata saadavatest raamatutest hangime Eesti Hoiuraamatukogust ja igal aastal korraldatavalt Tasuta raamatute laadalt. Erasisikute roll annetuste tegemisel on aastatega kasvanud. Tasuta raamatute laata korraldasid Keskraamatukogu ja Oru raamatukogu.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Maakonna raamatukogudes oli 2014.aastal 509 aastakäiku ajakirju, sh. Keskraamatukogus 75 nimetust, maakogudes muidugi vähem, vastavalt iga kogu suurusele ja perioodikale ettenähtud komplekteerimissummale. Kogudesse komplekteeriti üldist huvi äratavad, eriala- ja kultuuriajakirjad, eesti ning võõrkeelsed. Maakonnas on tõusnud huvi perioodiliste väljaannete lugemise vastu, perioodika vanemaid aastakäike laenutatakse koju. Laenutuste perioodika osakaal mitmetes raamatukogudes 30-40% vahel. Populaarsemad olid ajaleht "Lääne Elu", "Maaleht", ajakiri "Imeline teadus". Kultuuriajakirjadest olid loetumad „Loomingu Raamatukogu“ ja „Looming“ (Oru). Mõnes maaraamatukogus, kuhu telliti „Kultuuri KesKus“, „Vikerkaar“ ja „Kunst.ee“, ei olnud neid laenutatud kordagi.

Keskraamatukogu perioodika osakaal kogude juurdekasvust oli 4%. Lugemissaali ajakirjade kojulaenutuste edetabelis olid esikolmikus Kroonika (162 kojulaenutust), Burda Style (147 laenutust) ja Eesti Naine (144 laenutust).

Kataloogide arendused

Keskraamatukogu tellis firmalt Urania COM OÜ Urrami programmi Läänemaa Koduloo 98287 artikli kirjade konverteerimise, mis olid sisestatud programmis Procite. Alates 2014.a. detsembrist on kõik Läänemaaga seotud perioodiliste väljaannete kirjed leitavad avalikust kataloogist www.lugeja.ee.

4. Raamatukoguteenused

Lääne maakonna rahvaraamatukogudes lugejatele pakutavad teenused:

1. Teavikute kojulaenutus
2. Teatmekirjanduse kohallaenutus
3. Ajakirjanduse lugemine raamatukogus
4. Koduteenindus kaugemal elavatele ja eakatele lugejatele
5. Päringutele vastamine
6. Raamatukogudevaheline laenutus (RVL)
7. Lugejakoolitus
8. Avaliku internetipunkti (AIP) kasutamine
9. Avalikule teabele juurdepääsu võimaldamine

10. Printimise, skaneerimise ja koopiategemise võimalus
11. Lisateenusena on Martna ja Taebla raamatukogus postiteenus. Raamatukogu juhatajatel puudub juurdepääs postiteenuse arvutiprogrammi, seega tuleb kõik töö teha käsitsi, mis on väga tähelepanu ja aega nõudev. Postiteenuste lisamist raamatukokku arutab ka Lääne-Nigula vald.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine (AIP-i kasutamine)

Avalik teave on raamatukogudes kättesaadav interneti vahendusel, kohapeal on võimalik tutvuda paber kandjal kohalike vallalehtede, omavalitsuste volikogude protokollide, määruste, otsuste ja korraldustega ning teiste avaliku teabe seadusest tulenevate materjalidega. Eesti Vabariigis kehtivate seadustega tutvumiseks on kõigil võimalik kasutada elektroonilise Riigi Teataja andmebaasi ja teisi avalikke andmebaase.

Lääne maakonna raamatukogudes on kasutajatele 47 arvutit, keskraamatukogus 5 ja Uuemõisa raamatukogus 10 avalikku arvutit, teistes maaraamatukogudes 1-2 arvutit.

4.2 Raamatukogu kasutamine

Raamatu- kogu	Lugej ad 2013	Lugej ad 2014	Muut us (+-)	Külastu sed 2013	Külastu sed 2014	Muut us (+-)	Virtuaal külas-d 2013	Virtuaal külas-d 2014	Muut us (+-)
Läänemaa	8799	8952	-153	145098	150527	+5429	13956	13191	-765
Sh eskkogu	3734	3518	-216	64472	61117	-3555	8858	8095	-763

Raamatukogu	Laenutused 2013	Laenutused 2014	Muutus (+/-)
Läänemaa	198939	193297	-5642
Sh keskkogu	91079	88145	-2934

Tänapäeval on vanem põlvkond see, kes kasutab raamatukogu mitmel eesmärgil kõige tihedamini sh. on suur osa arvuti kasutamisel. Oluline on lastega tegelemine, et neis lugemisharjumusi kasvatada, samuti noorte ja keskealistega, et säiliks järjepidevus, lugemishuvi ja harjumus osa võtta raamatukogu üritustest.

Aruande numbrites ei kajastu lugejaks registreerimata lehelugejad, arvutikasutajad ja suveelanikud/ suvitajad ning spa-teenuseid kasutavad välisriikide kodanikud.

Raamatukogudes soovitakse välja printida blankette, saada abi autojuhilubade vahetamiseks vajamineva tervisedeklaratsiooni täitmisel, Euroopa ravikindlustuskaardi tellimisel, printida välja kalastuslube jne. jne.

Keskraamatukogus kasutas iga päev raamatukogu teenuseid keskmiselt 205 inimest (2013.a. 224). Kokku kasutas koju laenutamise teenust 3518 registreeritud kasutajat, neist 3370 laenutajat. Teavikute laenutusi oli 88145. Haapsalu linna elanike arvu vähenemine 267 võrra kajastus ka raamatukogu statistikas. Nii lugejate, külastuste kui laenutuste arv vähenes 2013. aastaga võrreldes. Samas külastuste ja laenutuste vähenemise suhtarv on tunduvalt väiksem kui 2013. ja 2012. a võrdluses. Raamatukogu külastuste arv (61117) langes -5,2% (2013-2012 võrdluses -10,38%), laenutuste arv (88145) kahanes -3,22% (2013-2012 võrdluses -11,5%). Lugejate arv (3370) vähenes -6,75% võrra. Teenindussaalide külastuste ja virtuaalkülastuste kogusummast moodustasid virtuaalkülastused 11,7%. Laenutusosakonda paigaldasime 2014.aastal tagasisidekasti tekstiga „Avalda arvamust raamatukogu kohta“. Tagasisidet tuli vähe - paar üldsõnalist positiivset hinnangut ja kaks

negatiivset. Üks neist hindas paigutussüsteemi arusaamatuks ja keeruliseks, teine ei olnud rahul raamatute väljanägemisega.

Portaalil Läänlane tegime aprillikuus gallupi küsimusega „Kas Haapsalu raamatukogu teenindussaalid kultuurikeskuse hoones võiksid olla avatud kolmapäeviti kella 20.00 õhtul?“, selgituseks, et muidu sulgeme ukseid kell 18.00.. Vastajaid oli 194, kellest 70% vastas jaatavalt. 2014.aastal me lugejatele kauemaks uksi ei avanud, sest töötasime vähenenud koosseisus. Teeme kordus-gallupi uue aasta sügisel ja vajadusel korraldame teenindussaalide lahtiolekuaja pikendamise.

Kuidas on korraldatud RVL ja koduteenindus vms.

Maakonnas tervikuna vormistati 1884 RVL tellimust nii maakonna raamatukogudesse kui väljapoole, mis kõik ka täideti. RVL on väga tõhus moodus lugejate soovide täitmisel vanemate teavikute osas. Menu- ja pika järjekorraga raamatute puhul vähem kasutatav.

RVL toimib endiselt käest kätte meetodil. Risti raamatukogu lugejatele raamatute kojukandmisel olid abiks Risti Pensionäride Ühenduse liikmed. Kullamaal olid head suhted noorte postipoistega, kes viisid raamatuid Lihulasse või Virtsu ja vastupidi. Või siis vahendasid tuttavad Lihula naiskooris laulmas koorilauljad raamatuid.

Keskraamatukogu RVL toimib hästi nii maakonnas kui vabariigi piires. Välja laenutati 320, teistest raamatukogudest saadi 217 teavikut.

Koduteenindust küsitakse maakonnas vähe, ilmselt aitavad lugejaid sugulased, lähedased tuttavad.

E-teenuste arendus ja tutvustus.

Keskraamatukogu veebilehel www.lib.haapsalu.ee on infot keskraamatukogu teenuste, kirjandussündmuste, avalike andmebaaside jmt kohta. Keskmise päevane külastatavus on 30-40, 2014.a. kokku 6617 külastust. Sündmusel Muinasjutukonverents „Muinasjutuvägi“ on oma veebileht <http://muinasjutt.haapsalu.ee>, kus kajastub info 2009, 2011, 2013.aastatel toiminu kohta. „Haapsalu raamatukogu/ library“ Facebookis tutvustab samuti meie ettevõtmisi, aga ka vabariigis toimuvaid suuremaid kirjandusüritusi, kirjanike endi tegemisi ning arvamusi kultuurielust, uusi suundi riigi toimetamistes ja e-maailmas. Iga päev lisatakse 3-4 postitust. Nädalas keskmiselt on vaatamisi 600-800, toimunud ürituste fotode üleslaadimiste puhul 800-1200. Olulisemaid ja põnevamaid postitusi jagame ka „Haapsalu/ Läänemaa“ Facebooki grupis. Sündmusel „Noorte omaloominguõhtu“ on eraldi lehekülge. Tore on tõdeda, et raamatukogu Facebooki lehekülge jälgivad kolleegid üle vabariigi ning leiavad postituste hulgast sedagi, mida omakorda edasi jagada. Raamatukogu tegemisi jälgib Facebookis eestlaste kogukond, sh. Uus-Meremaal, aga ka 1 fänn Prantsusmaalt ja 1 Portugalist.

Mäluasutustest oli hea koostöö Haapsalus asuvate muuseumidega, vahetasime ja jagasime teavet, täiendasime nende ettevõtmisi raamatunäitustega.

4.3 Lasteteenindus:

Raamatu- kogu	Lapse d 2013	Lug-d 2014	Muut us (+/-)	Külast-d 2013	Külast-d 2014	Muutus (+/-)	Laenut-d 2013	Laenut- 2014	Muutus (+/-)
Linna/maak rmtk	2128	2153	+25	42289	43865	-1576	31699	31608	-91
Sh keskk	990	1018	+28	17373	18325	+952	19290	21503	+2213

Maakonnas: Lapsi maal jääb üha vähemaks Raamatukogudest loetakse peamiselt kohustuslikku kirjandust. Ilmselt on vähese lugemishuvi üheks põhjuseks see, et lastel on erinevate tegevuste valikuid väga palju. Raamatukogus soovitakse pigem lihtsalt olla, omavahel suhelda.

Maakonna lapsed osalesid Lihula Gümnaasiumi raamatukogujuhataja korraldatud kirjandusvõistlusel ja Ernst Enno etluskonkursil.

Eredamaid näiteid lastetööst maaraamatukogudes:

Kohtumised A. Turovski, J. Vaiksooga.

Tänu õpetajatele on muutunud raamatukogu roll laste hulgas tähtsamaks – töölehed raamatukogu kohta, intervjuud raamatukoguhoidjaga, raamatukogutunnid, valmistatakse aineolümpiaadideks ja õpioskuste olümpiaadiks, tehakse referaate.

Nukitsakonkurss – möödunud kahe aasta parima eesti lastekirjaniku ja raamatukunstniku väljaselgitamine; Põhjamaade raamatukogunädala tähistamine.

Asuküla raamatukogus oli 8 korral lastele muinasjutu- ja meisterdamistuba, detsembrikuine nn Piparkoogituba, kus iga laps sai ise rullida, vormida ja kaunistada piparkooke.

Raamatukogupäeval joonistati Kullamaa raamatukogus printsesse, sest Kolivere Printsessi sünnist möödus 250 aastat ja vooliti, sest oli arvutivaba koolivaheaeg. Käidi ka matkal kunstnik V. Väli koduradadel.

Kõmsi raamatukogu ja lasteaed-alkkooli koostöös toimus muusikal „Saabastega kass“, enne muusikali osade õppimist lugesid kõik lapsed läbi selle muinasjutu, tutvusid raamatu illustatsioonidega.

2014. aasta maakondlik 4. klasside kirjandusolümpiaad toimus Kõmsi koolis ja Kõmsi raamatukogus, koostöös Lihula Gümnaasiumi raamatukogu juhataja ja õpetajatega. Igas „võistluspesas“ lahendati eri ülesandeid, kõik võistkonnad läbisid kõik „pesad“, raamatukogus oli kaks „pesa“.

Keskraamatukogu lasteosakonnas:

Lugemispirkonna laste arv (1.-9.klasside õpilased) kahanes 13 võrra, koolis käis kokku 883 õpilast. Lastest lugejate arv, külastused ja laenutused võrreldes läinud aastaga kasvasid. Programmis Urram loetakse statistiliselt lasteks 1 – 17.aastaseid, kuni 18.sünnipäevani.

Kasvanud on ka lasteosakonna laenutuste arv (+923), ehkki laenutused täiskasvanuile lasteosakonnas on 691 võrra kahanenud.

Lugemisjuhid vajasis erineval otstarbel nõustamist lastekirjanduse valikul. Õpetajad ja lasteaiakasvatavad tellisid erinevaid raamatuvestlusi, äratamaks lastes lugemishuvi, õhutamaks neid lugema, tutvustamaks rühmalugemise raamatuvalikut või vene lastekirjandust jms.

Koolides käis jätkuvalt K. Kumberg ja Raamatukohver, Perelaupäev lasteraamatuga, külaliseks Indrek Koff, jätkusid koolivaheaja- ja suveürituste sari väiksematele, omaloominguklubi noortele, mida korraldas raamatukogu lugemisspetsialist; mitmekesise kavaga Edgar Valteri päev, mis pühendati tema 85. sünniaastapäevale, peakülaliseks Viive Ernesaks. Maikuu esitleti K. Kumbergi uut raamatut „Linda

Nööp". Lisaks lasteosakonna pakutud või tellitud loeng-vestlused, palju erinevaid raamatu- ja kunstinäitusi.

Lasteosakonna tegemisi ja üritusi kajastati ca 10x kohalikus lehes ja 1x teles.

Koostöös Prantsuse Instituudiga korraldati prantsuse koomiksitate näitus, mille eksponaadid – pea 100 koomiksiraamatut, kingiti lasteraamatukogule ehk täpsemalt öeldes kogukonna lastele.

Üleriigilise aktsiooni „Teeme ära!” raames istutati-külvati vabatahtlike kaasabil Ioni Aeda söödavaid taimi (maasikaid, tomateid, porgandeid, maitsetaimi jms.), mille kasvamist-valmimist said lapsed suvel näha-tunda.

Kõige populaarsemaks raamatuteks lasteosakonnas osutusid: Tomusk, I. Kriminaalne koolipapa 97, Parr, M. Vilgukivioru Tonje 95, Sachar, L. Pahupidikooli isemoodi lood 70 laenutusega.

Koolieelikute (105) eelistused: Põldma, J. Lotte ja kuukivi saladus 27, filmiraamat Kollide ülikool 21, Kumberg, K. 3 Autopõnn Anto raamatut 20 laenutusega.

Algklassilapsed (609): Tomusk, I. Kriminaalne koolipapa 84, Sachar, L. Pahupidikooli isemoodi lood 62, Rowling, J. Harry Potter ja tarkade kivi 60 laenutusega.

4.4 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Asuküla	18	2	2
Liivi	5	1	3
Risti	14	3	7

Keskraamatukogul on raamatulaenutuspunkt Haapsalu Sotsiaalmajas, kus käivad koos puuetega inimesed, turvakodu elanikud, pensionäride ühenduse liikmed jt. Sotsiaalmaja lugemisringis loeb vaegnägijatele raamatuid ette meie raamatukogu lugeja ja Kirjandusklubi liige V. Etverk, kes pälvis 2014.a. Eesti Külaliikumise Kodukant projekti "Märka vabatahtlikke" tunnustuse ja märgi "Aasta vabatahtlik" .

4.5 Raamatukogu kultuurikeskusena

Raamatukogu nimi	Näitused/virtuaalnäitused, väljapanekud	Üritused	Üritustel osalenute arv
Läänemaal kokku	432	243	5585
s.h keskkogu	107	86	2656
Asuküla	9	10	137
Haapsalu	107	86	2656
Kirbla	11	0	0
Kullamaa	9	10	134
Kõmsi	29	13	190
Lihula	17	4	245
Liivi	19	9	188
Martna	12	8	171
Metsküla	14	10	112
Noarootsi	7	0	0
Nõva	5	6	101

Oru	18	5	112
Palivere	20	14	348
Ridala	50	31	682
Risti	4	3	64
Rõude	23	4	38
Sutlepa	4	0	0
Taebla	16	2	24
Tuudi	12	1	104
Uuemõisa	16	12	108
Vatla	21	6	57
Virtsu	14	7	56
Vormsi	5	2	58

Maakonnas toimus kirjandussündmusi 243 korral, sh. keskraamatukogus 86. 2013.a. osales 4823, 2014.a. 5585 inimest. Väljapanekuid ja näitusi eksponeeriti maakonna raamatukogudes 432 korral.

Maaraamatukogudes toimusid teemaõhtud nt. Idamaade meditsiinist, vahendati reisimuljeid, kohtuti põnevate inimestega nt. muusik, rändur, kirjanikud.

Kirbla raamatukoguhoidja, kuuludes Kirbla Maanaiste Seltsingusse, kirjutas projekti ja selle raames korraldas Kasari Põhikooli ruumes seebikeetmise kursuse.

Kullamaal eksponeeriti raamatunäitusi „Elust esimeses Eesti Wabariigis“, „Edgar Valteri tasakaalustatud ja looduslähedane maailm“, koguduse raamatukogu raamatutest „140 ja 120 aastat kirjasõna levikust Kullamaal“.

Liivil olid kevadisel ja sügisel koolivaheajal filmide vaatamise päevad, kohtuti kirjanik Aidi Vallikuga. Ajaloopäeva raames tutvustati käsikirja „Liivi ja Jõgisoo ümbruse külad“ ajaloolase Robert Nermani poolt.

Metsküla raamatukogus käis koos raamatuklubi „Väike valge sulg“. Klubil on tosin liiget Lihula vallast ja naabervallast Hanilast, liikmete vanus jääb 25- ja 75-eluaasta vahele.

Ridala raamatukogu oli „Siberi õhtu.“ Külal oli Sirje Tarve, kes viidi 4-aastaselt Siberisse. Siberi õhtule oli kutsutud rahvakunstiansambel Bõliina. Laual olid samovar, pelmeenid ja kartulikotletid.

Risti raamatukogu lugejatega kohtusid Eve Leete, lasteraamatute koostaja ja toimetaja, Rapla turvakodu endine juhataja Ingrid Stahl, näitleja Leida Rammo.

Virtsu raamatukogus eksponeeriti külapiltnik Karl Tähe (1896-1958) fotodest tehtud koopiad, kaustadesse köidetuna. Mõte oli selles, et raamatukogu külastajad saaksid piltidel tuvastada kohti, sündmusi, tegevusi, nägusid jne. muuseumi tarbeks. Fotod on tehtud enamasti eelmise sajandi esimesel poolel. Informatsiooni saadi juurde kahjuks vähe, kuna pole enam inimesi, kes neid sündmusi mäletaks. Aga tore oli seda ajastut meenutada.

Keskraamatukogus eksponeeritud fotonäitused läksid ringlema ka maaraamatukogudesse, nt. hobifotograaf Tiit Jugapuu fotonäitus ”Rannakalurid”, Priit Martinsoni fotonäitus Lõuna-Prantsusmaast.

Tuudi raamatukogu osales Tuudi esmamainimise 450 aastapäeva korraldamisel. Toimus ka konverents „Tuudi küla läbi aastate“, lektorid M.Mandel ja K.Jaago.

Kirjandustuur 2014 (T.Maran, Mathura, H.Läks) toimus Lihulas ja keskraamatukogus. Tasuta raamatute laata korraldasid keskraamatukogu ja Oru raamatukogu. Laadad on lugejate ja kollektsionääride seas väga populaarsed.

Keskraamatukogus toimunud kirjandussündmused:

Prantsuse kirjandusele, kunstile ja muusikale pühendatud loomeõhtul „Rännak Saint-Germain-des-Prés...“ esines kirjanik Eia Uus, kes rääkis oma elust ja raamatust „Minu Prantsusmaa“. Prantsuskeelseid laule esitas kohalik Haapsalu ansambel „Shoot the piano player“, kes esitasid lisaks omaloomingule ka 60-ndate prantsuse muusika paremaid palasid. Noori kaasati performance´id tegema, et luua Pariisi tänavatele omane atmosfäär. Eksponeeriti Priit Martinsoni fotosid Prantsusmaast.

MTÜ Florist ja Haapsalu Kultuurikeskuse korraldatud rahvusvahelist meistrivõistlust lilleseades täiendas raamatukogus toimunud kohtumine staažika roosiaretaja ja –kasvataja Mart Ojasaluga.

Koostöös MTÜ Eesti-Vene Rahvakultuurikeskuse Bereginja, MTÜ Bõliina, MTÜ Haapsalu Käsitööseltsi ja SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid toimus projekt „Naiste kaunis rahvariie vene ja eesti kultuuris“. Projekti eesmärgiks oli tutvustada vene ja eesti kogukonnale mõlema rahvuse naiste rahvariideid ja kandmise kombestikku. Üldisemas mõttes oli tegemist integratsiooniprojektiga, sest lisaks rahvariiede ja rahvakultuuri tutvustamisele ning uutele teadmistele ja oskustele arendati omavahelist suhtlust ja käsitööteemalise spetsiifilise sõnavara keeleõpet. Toimusid näitused, loeng-seminarid ja käsitöö-õpitoad, kokku 5 sündmust, kus valdavalt oli ühele päevale liidetud näituse avamine, loeng ja õpituba. Aprillis, mais, septembris ja oktoobris toimunud sündmustest sai osa raamatukogu statistika põhjal kokku 14 883 inimest, õpitubades osales kokku 94 huvilist.

Märtsis esitles ajaloolane Aadu Must raamatut „Siber ja Eesti. Jalaraua kõlin“ ja teatrikuu raames kohtus lugejatega luuletaja, näitleja, lavastaja, dramaturg ja saatejuht Jim Ashilevi.

Koos Lääne-Eesti Ingerisoomlaste Seltsiga toimus oktoobris hõimupäevade raames Ingeri õhtu, mille peateema oli ingerlaste pulmatavandi tutvustamine.

Raamatukogupäevade raames toimus „Vaata, kes laenutab“, mil teeninduslettides olid „tööl“ linna tuntud inimesed ja lasteosakonnas lapsed ise.

Sügisel kirjanduspäeval esines semiootik, kirjanik, kultuurkapitali kirjandusauhinna laureaat Valdur Mikita. Raamatukogus eksponeeriti sel ajal Metsamuuseumi näitust „Mets läheb peale“. Muusikat tegi Haapsalust pärit, praegu TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias pärimusmuusikat õppiv tudeng Hanna-Liis Lao.

Novembris oli Kirjandustuur, meid külastasid kirjanikud Margus Lattik e. Mathura, Helena Läks, Timo Maran.

Õpilasfirma esitles firma poolt koostatud ja trükitud turismiraamatut „Haapsalu Aabits“.

Kirjandusklubi külalisteks olid Merle Veesalu-Rand, Heli Reichardt, Toivo Tomingas, Anne Rekkaro, Heino Maripuu.

Noorte Omaloominguõhtud olid noorte hulgas populaarsed, sest neil õhtutel sai tutvustada enda loodut (luule, kunst, muusika jm) või kohtuti juba nime teinud loomeinimestega nt Anti Rannus, Reimo Sagor, Urmas Lüüs. Koos käis aasta jooksul 64 huvilist.

Kaitseliidu Lääne Malev avas novembris raamatukogu ruumides näituse „Eesti aumärgid“, mis andis ülevaate ametkondlikest ja omavalitsuste au-, teenete- ja muudest märkidest. Näituse koostasid osahingud Miniplast, Herald, ARS Vasetööd, Märgikoda ja Eesti tuntuim kollektsionäär Mart Puusepp. Fotonäituse „Haapsalu Vabadussõja mälestussammas vanadel fotodel“ koostas Heiki Magnus.

Lasteosakonna algatusel või osalusel toimunud kirjandussündmustest loe lõigust 4.3.

Lasteosakonna maja käisid uudistamas Vene saatkonna diplomaadid, Pärnu, Kose ja Vormsi koolilapsed, Järvamaa kooliraamatukogude töötajad. Enamasti kaasnes käiguga ka kirjanduse tutvustus „Värske ja väärt”.

Prantsuse koomiksiraamatute näitus, kus olid kohal ka Prantsuse Instituudi esindus ning Haapsalu linnapea. Edgar Valteri tähtpäeva puhul seati üles kunstniku varaste joonistuste näitus „Sahtlilt seinale”. Juba teist aastat eksponeeritakse Ridala põhikooli kunstistuudio laste imelisi töid.

4.6 Raamatukogu koolituskeskusena

Kasutajakoolitused:

Raamatukogu	Rühmakoolituste arv		Osalejate arv		Individaalkoolituste arv		Osalejate arv	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Läänemaa	57	68	851	1053	142	153	165	179
s.h. keskkogu	17	21	356	363	19	36	19	38
Asuküla	0	0	0	0	10	6	10	6
Haapsalu	17	21	356	363	19	36	19	38
Kirbla	0	0	0	0	0	0	0	0
Kullamaa	1	2	12	15	3	4	3	5
Kõmsi	3	2	15	10	14	10	14	10
Lihula	0	12	0	252	6	3	6	3
Liivi	0	0	0	0	2	2	2	2
Martna	0	0	0	0	6	4	6	5
Metsküla	1	1	14	12	2	2	2	2
Noarootsi	3	2	25	16	0	5	0	5
Nõva	5	1	71	18	8	4	8	4
Oru	0	1	0	7	3	6	7	11
Palivere	0	0	0	0	11	15	11	15
Ridala	20	18	317	307	15	14	32	28
Risti	1	1	10	8	3	2	3	2
Rõude	3	5	3	5	5	5	5	5
Sutlepa	0	0	0	0	0	2	0	2
Taebla	0	0	0	0	1	2	1	2
Tuudi	0	0	0	0	6	3	8	6
Uuemõisa	2	2	18	24	25	26	25	26
Vatla	0	0	0	0	0	0	0	0
Virtsu	1	2	8	16	0	0	0	0
Vormsi	0	0	0	0	3	2	3	2

Individaal- ja rühmakoolitusi toimus maakonna raamatukogudes 221, neil osales 1232 inimest.

Enamik koolitusi olid arvuti tundmise ja kasutamise ning raamatukogunduslike programmide tutvustus/õpetus.

Lugejate huvi avaliku kataloogi www.lugeja.ee kasutamiseks on suurenenud. Üha rohkem küsitakse ja kasutatakse iseseisva otsingu, reserveerimise ja pikendamise võimalust. Programmiga Riks ühinenud 19 maaraamatukogu avalikku kataloogi <http://laanemaa.webriks.ee> kasutasid keskraamatukogu töötajad lugejate teenindamisel, maaraamatukogude aruannetes lugejate poolt kasutamist ära ei märgitud.

Keskraamatukogus käisid raamatukogutundides õpilased Läänemaa Ühisgümnaasiumist, Haapsalu Põhikoolist, Nikolai koolist ja Haapsalu Kutsehariduskeskusest ning Vormsi kooli 6.-9.klass.

Oru raamatukogus toimus kaks õpituba, üks neist TÕN-i raames, vanade kohvipakkide taaskasutuse koolitus.

4.7 Raamatukoguteenuse turundus (*tutvustamine*)

Kõik maaraamatukogud kajastavad oma infot valdade veebilehtedel, kus on lahtiolekuajad ja avalikud kataloogid. Kaks maaraamatukogu juhatajat peavad blogi. Keskraamatukogul on veebileht. Raamatukogudel on ka Facebook'i kontod, mille sisu ja täiendamine on erineva tasemega.

Maakonna raamatukogude tööd ja ettevõtmisi kajastasid veebi-ajalehed Läänlane ja Lääne Elu.

Ridala kooli õpilastel tuli ühe ülesandena, kasutades raamatukogu klaasuksi vaateaknana, reklaamida raamatukogu ja raamatuid.

4.8 Bibliograafia- ja infotöö

Keskraamatukogu lugemissaali töötajad bibliografeerisid programmi Urram koduloolisi artikleid de visu ajalehest „Tööraha Lipp“ ning 2014.aastal saabunud perioodikast koduloolisi artikleid.

Lasteosakonnas nõustati emakeeleõpetajaid emakeeleolümpiaadi ettevalmistamisel. Lasteosakonna bibliograaf sisestas kodulooliste teemamappide artikleid.

4.8.2 Infopäringud

Kogu maakonnas registreeriti 4298 infopäringut. Igat päringut töö käigus ei registreeritagi, pigem sellised, mis nõuavad rohkem süvenemist ja aega.

Maakogudest küsiti: Läti Rahvusteatri loomisaastat, viinamarja kasvatuses, eelpensioni kohta, ajakirja tellimuse lõpetamist, tõmbelukuroseti valmistamise õpetust, Lasnamäe ühetoaliste korterite hetkehindu Kuldses Börsis, jne.

Keskraamatukogus registreeriti 3130 päringut, s.o. 10-11 päringut päevas. ”Põnevust” tekitanud küsimusi: mis toimub inimese füsioloogiaga, kui ta on armunud; Hans Alveri viimase vastuvõtu asukohta linnapeana; Kultuurikeskuse ajalugu inglise keeles; Haapsalu Kuursaali kohta vene keeles. Otsiti materjali Anne Metsise soovil artikli „Haapsalu Kuursaal“ jaoks, artikkel ilmus ajakirjas ”Eesti Naine”.

4.8.3 Trükised ja veebiväljaanded

Lasteosakonna bibliograaf Krista Kumberg oli kogumiku ”Edgar Valteri maailm” koostaja ja ”Eesti laste- ja noortekirjandus 1991-2012” kaasautor.

Direktor Ilme Sepp oli Rahvusraamatukogu artiklikogumiku „Raamatukogud ja raamatukogundus Eestis 2002–2012“ rahvaraamatukogude peatüki koostaja.

Pearaamatukoguhoidja osales MTÜ Wikimedia Eesti korraldatud Armeenia teemaliste artiklite võistlusel, koostades artiklid „Armeenlased Osmanite riigis“ ja „Armeenia rahvusraamatukogu“, 2013.a. taani haridustegelasest N.F.S. Grundtvig'ist ja Piet Hein'a kirjandusloomingust.

Kokkuvõte

2014.aastal vähenes Läänemaa elanikkond veelgi ja seetõttu on raamatukogude külastajaid ja laenutajaid samuti vähem. Samas on raamatukogud head

ajaveetmiskohad, kus koos käia. Raamatukoguhoidjad tegelesid lastega koostöös koolide ja huviringidega.

Maaraamatukogudes on raamatukoguhoidjate kaader viimastel aastatel vahetunud ja uued töötajad tegutsevad kasvava innuga ja loovalt.

Keskraamatukogu tegutses 2014.aastal parema lugejateeninduse nimel. Uuris portaalis Läänlane linnaelanike huvi teenindussaalide pikemate lahtiolekuaegade kohta ja paigaldas arvamuste/ettepanekute kirjakasti. Korraldasime raamatukoguhoidjatele koos maaraamatukoguhoidjatega täiendkoolituspäevi ja et keskraamatukogu kõik töötajad saaksid koolitusel osaleda, sulgesime 3 korral lugejatele ukсед. Teemad, mida koolitustel käsitlesime, olid seotud e-keskkonna, e-raamatute, e-lugerite ja erinevate andmebaaside kasutamise oskustega. Silmaringi avardamiseks korraldasime kaks õppereisi.

Keskraamatukogu kogude komplekteerimiseelarve ei suurenenud 2014.aastal, mistõttu ostsime vähem nimetusi ja enamuse raamatuid ühes eksemplaris, see pikendas populaarsemate raamatute laenujärjekordi. Teenindusosakond jätkas tasuta raamatute laadale toodute hulgast parema väljanägemisega raamatute kogumist, et need meie riivilitel olevate katkiste vastu välja vahetada, sest lugejad ei soovi laenutada määrdunud raamatuid.

Kirjandussündmuste, näituste korraldamine ja raamatukoguteenuste reklaamimine elanikkonnale hoidis raamatukogu „pildil“ ning kinnitab meile, et raamatukogu on kogukonnale tähtis ja vajalik. Raamatukoguhoidjad pälvisid tunnustust Haapsalu Linnavalitsuselt. V.t 2.4.5

Koolid ja lasteaiad tellisid uutel ja mitmekesistel eesmärkidel raamatujuttu ning lastekirjanduse tutvustusi. Lugemisjuhid vajasis erineval otstarbel nõustamist lastekirjanduse valikul, rääkimata lastekirjanduse tutvustustest meedias ja ettekannete kaudu.

Haapsalu raamatukogu tutvustas mitmesuguste kirjandussündmuste kaudu eesti kirjanikke ja kirjandust. Noorte loomeinimeste loomingut tutvustati Noorte Omaloominguõhtutel. Koos käis Kirjandusklubi vanemaeline seltskond, kes kohtusid kodukandi kultuuriinimestega ja said osa nende tegemistest. Koostööprojektide kaudu tutvustati huvilistele vene rahvariideid ja nende kandmise kombestikku ning ingerisoomlaste ja eestirootslaste kultuuri ja ajalugu.

Raamatukogus eksponeeriti kohalike elanike loomingut ja hobisid, et tähtsustada ja tunnustada kodukandi tegusaid inimesi.

Lääne maakonna raamatukoguvõrk toimib, raamatukogusid ei suletud ja töötajaid ei koondatud, vajadusel korraldati ringi tegevusi. Raamatukogud on oma teeninduspiirkonna (vallas/linnas) elanike jaoks asutused, kus pakutavad teenused ja tegevused ning korraldatavad sündmused on tasuta – ja see on oluline.

Koostajad:

Kersti Brant, pearaamatukoguhoidja, kersti@lib.haapsalu.ee

Ilme Sepp, direktor, ilme@lib.haapsalu.ee

Lääne Maakonna Keskraamatukogu
Direktor Ilme Sepp

/allkirjastatud digitaalselt/

27.02.2015

Lisa 1. Lääne maakonna rahvaraamatukogude kasutamine 2013 ja 2014

Raamatu- kogu	Lugej ad 2013	Lugej ad 2014	Muut us (+-)	Külastu sed 2013	Külastu sed 2014	Muutus (+-)	Virtuaal- külastuse d 2013	Virtuaal- külastuse d 2014	Muut us (+-)
Läänemaa	8799	8952	-153	145098	150527	+5429	13956	13191	-765
Sh keskk	3734	3518	-216	64472	61117	-3555	8858	8095	-763
Asuküla	120	151	+31	1906	1699	-207	85	67	+18
Kirbla	76	54	-22	1331	895	-436	0	0	0
Kullamaa	332	320	-12	3675	3576	0	1	16	+15
Kõmsi	243	245	+2	2726	2621	-105	0	0	0
Lihula	833	808	-25	14189	10558	-3631	0	0	0
Liivi	117	125	+8	2382	2250	-132	1835	1966	+131
Martna	120	115	-5	1198	1223	+25	0	0	0
Metsküla	159	130	-29	1708	1350	-358	0	0	0
Noarootsi	209	192	-17	1949	2243	+294	0	0	0
Nõva	143	144	+1	6469	2951	-3518	61	60	-1
Oru	253	382	+129	3668	5276	+1608	0	0	0
Palivere	268	265	-3	4690	4484	-206	1737	1349	-388
Ridala	342	314	-28	12188	13878	+1690	0	0	0
Risti	310	299	-11	3609	3102	-507	0	0	0
Rõude	100	94	-6	2906	2874	-32	20	22	+2
Sutlepa	43	44	+1	359	340	-19	0	0	0
Taebla	307	309	+2	3677	3182	-495	0	0	0
Tuudi	185	192	+7	2075	2374	+299	0	0	0
Uuemõisa	477	799	+322	3700	17503	+13803	1359	1616	+257
Vatla	119	113	-6	1760	1826	+66	0	0	0
Virtsu	202	191	-11	2728	2669	-59	0	0	0
Vormsi	107	147	+40	1832	2536	+704	0	0	0

Lisa 2. Laenutused Lääne maakonna rahvaraamatukogudes 2013 ja 2014

Raamatukogu	Laenutused 2013	Laenutused 2014	Muutus (+-)
Maakond kokku	198939	193297	-5642
Sh keskraamatukogu	91079	88145	-2934
Asuküla	4192	4038	-154
Kirbla	2814	2293	-521
Kullamaa	6422	5420	-1002
Kõmsi	6076	5907	-169
Lihula	15098	14094	-1004
Liivi	2994	2718	-276
Martna	2440	2690	+250
Metsküla	4220	3319	-901
Noarootsi	2324	2617	+293
Nõva	6135	3419	-2716
Oru	5171	6058	+887
Palivere	4425	5132	+707
Ridala	8865	8078	-787
Risti	8400	7813	-587
Rõude	3088	2968	-120
Sutlepa	1427	1399	-28
Taebla	5378	4555	-823
Tuudi	3707	3399	-308
Uuemõisa	3182	7803	+4621
Vatla	2754	3445	+691
Virtsu	6799	6217	-582
Vormsi	1951	1770	-181

Lisa 2. Lääne maakonna rahvaraamatukogude lasteteenindus 2013 ja 2014

Raamatu- kogu	Lapsed 2013	Lugej ad 2014	Muut us (+/-)	Külastus ed 2013	Külastus ed 2014	Muutus (+/-)	Laenus ed 2013	Laenus used 2014	Muutus (+/-)
Linna/maa k rmtk	2128	2153	+25	42289	43865	-1576	31699	31608	-91
Sh keskk	990	1018	+28	17373	18325	+952	19290	21503	+2213
Asuküla	25	27	+2	421	325	-96	499	386	-113
Kirbla	12	12	0	368	117	-251	201	144	-57
Kullamaa	98	104	+6	1168	1287	+119	1023	874	-149
Kõmsi	38	42	+4	491	489	-2	598	601	+3
Lihula	212	189	-23	4031	2805	-1226	1576	1501	-75
Liivi	29	29	0	1088	769	-319	500	410	-90
Martna	33	32	-1	199	193	-6	224	293	+69
Metsküla	137	111	-26	429	265	-164	629	370	-259
Noarootsi	55	56	+1	440	575	+135	519	420	-99
Nõva	29	36	+7	2333	707	-1626	389	224	-165
Oru	90	113	+23	687	2420	+1733	687	1014	+327
Palivere	77	65	-12	1125	1162	+37	447	525	+78
Ridala	116	115	-1	7227	9544	+2317	1624	1048	-576
Risti	74	71	-3	1435	1087	-348	1243	785	-458
Rõude	20	20	0	589	419	-170	573	209	-364
Sutlepa	9	10	+1	50	48	-2	50	43	-7
Taebbla	31	46	+15	589	362	-227	296	262	-34
Tuudi	28	22	-6	411	245	-166	294	150	-144
Uuemõisa	32	14	-18	186	516	+330	85	95	+10
Vatla	33	25	-8	626	647	+21	369	294	-75
Virtsu	47	53	+6	347	315	-32	262	209	-53
Vormsi	15	30	+15	676	1243	+567	321	248	-73